

'Natuurlijk gaat mijn verrekijker mee naar Afrika'

Huisarts wilde Jules Tolboom worden, hij werd kindergastro-enteroloog met een grote belangstelling voor voeding en voor de tropen. Tolboom werkte jarenlang in Afrika en gaat daar na zijn pensionering weer naar toe. 'Ik ben gevraagd als gecommiteerde bij arts- en specialistenexamens in Tanzania.'

MARLIES MIELEKAMP

Als hij gebeld wordt om een afspraak voor dit interview te maken, staat kindergastro-enteroloog Jules Tolboom midden in een weiland: hij is aan het vogelen. Die hobby deed hij op bij de Wageningse chirurg waar hij in 1970 de tropenopleiding volgde. 'Hij vroeg me mee te gaan om vogels te kijken en al snel had ik een goedkoop kijkertje en raakte net zo enthousiast als mijn opleider. Vooral roofvogels hebben mijn interesse.'

De tropenopleiding volgde Tolboom na een tijdje waargenomen te hebben als huisarts in Groningen. 'Eigenlijk had ik huisarts willen worden, maar op een of andere manier trokken de tropen me aan, in het bijzonder Afrika. In die tijd gingen trouwens veel net afgestudeerde artsen naar ontwikkelingslanden.'

Ondervoeding

Drie jaar werkte hij als algemeen arts in Zambia. Tolboom raakte er geïnteresseerd in ondervoeding bij kinderen en de mogelijkheden om dat probleem te behandelen. Daarom besloot hij zich te specialiseren. 'Eerst heb ik erover gedacht dat in Afrika te doen, maar iedereen raadde me aan in Nederland te specialiseren, omdat ik daar een veel grondiger opleiding zou krijgen.'

Zo kwam hij van het 'primitieve' Zambia terecht in de Nijmeegse wijk Weezenhof. 'En net zoals wanneer je pas in Afrika bent, moet je je dan weer aanpassen aan de veranderde Nederlandse maatschappij.'

Tolboom volgde zijn opleiding tot kinderarts in de twee Nijmeegse ziekenhuizen. 'Daar merkte ik dat in het Radboud het personeel een meer academische blik had en artsen bezig waren met de waarom-vraag. Daar voelde ik me erg bij thuis.'

Na zijn opleiding werkte hij als kinderarts in het geheel door Zuid Afrika omsloten Lesotho. 'Specialisten bleken niet veel gevraagd in Afrika. Uiteindelijk kwam ik op verzoek van een aantal Nederlandse artsen en met medewerking van de organisatie Medicus Mundi in Lesotho terecht om daar protocollen te maken en lijnen uit te zetten voor de kindergeneeskunde.'

Inmiddels had Tolboom een gezin met kinderen en het was fijn dat hij vanuit de hoofdstad Maseru kon werken. 'Ik werkte daar samen met een lokale kinderarts die later op het ministerie ging werken. Mede daardoor lukte het me om er onderzoek te gaan doen naar ondervoeding en werkzame diëten bij kinderen.' In 1986 promoveerde Tolboom op dat onderwerp in Groningen. Na een tijdje in Londen stage te hebben gelopen, werd hij kindergastro-enteroloog in het UMC St Radboud. Daar hield hij zich bezig met maagdarmproblemen en voeding, maar werd al snel dé deskundige voor kinderen met importziekten. 'Als mensen die in de tropen hadden gewerkt terugkwamen, lieten ze hun kinderen in het UMC St Radboud nakijken. Dan vonden we heel wat parasitaire infecties. We hebben daar toen goede protocollen voor gemaakt.'

Twee passies

Zo komen de twee passies die hij altijd heeft gehad weer samen, volgens Tolboom. 'Op de uitnodiging voor mijn afscheidssymposium staat een foto van een grauwe kiekendief. Die roofvogel komt zowel in Nederland als in Afrika voor. Ik verheug me op het symposium waar ik enkele van mijn oude leermeesters weer zal zien. Daarna op reis naar Afrika. En natuurlijk gaat mijn verrekijker mee!'

Op 29 mei wordt voor Jules Tolboom het afscheidssymposium 'Diarrhoea and Malnutrition' gehouden in het Radboud Auditorium.

Jules Tolboom werd al snel dé deskundige voor kinderen met importziekten.

Foto: Frank Muller

Radboud start met invriezen eierstokweefsel

Een behandeling tegen kanker leidt vaak tot onvruchtbaarheid. Binnenkort kunnen vrouwen met kanker die daarvoor in aanmerking komen, in het UMC St Radboud vóór aanvang van de kankerhandeling eierstokweefsel laten invriezen. Dit ingevroren weefsel kan wellicht later, als de vrouw genezen is van de kanker, teruggeplaatst worden zodat een biologisch moederschap voor de vrouw in kwestie mogelijk wordt. Prof. Didi Braat kondigde dit gisteren aan in de rede, die zij hield ter gelegenheid van de 86ste verjaardag van de Radboud Universiteit.

Prof Didi Braat, hoogleraar voortplantingsgeneeskunde.

Foto: Frank Muller

'Het leven houdt niet op bij kanker', luidde enkele jaren geleden de wervings slogan van KWF Kankerbestrijding. Prof Didi Braat, hoogleraar voortplantingsgeneeskunde, ging gisteren in haar diesrede een stapje verder. Onder de titel 'Nieuw leven na kanker' schetste zij de mogelijkheden voor vrouwen om na een succesvolle behandeling van kanker toch nog kinderen te krijgen.

Steeds meer mensen genezen van kanker, onder andere dankzij betere behandel mogelijkheden. Deze behandelingen leiden vaak tot een verminderde vruchtbaarheid. Mannen wordt daarom standaard vóór de behandeling aangeboden sperma in te vriezen, zodat zij later toch nog kinderen kunnen verwekken. Ook voor vrouwen zijn er nu mogelijkheden, zij het in veel gevallen nog experimenteel. De meest zekere kans op nageslacht is om vóór de behandeling tegen kanker een spoed-ivf te ondergaan. De embryo's die dat oplevert kunnen worden ingevroren totdat de vrouw hersteld is van kanker.

'In het Radboudziekenhuis hebben we zo'n spoed-ivf

inmiddels bij 23 paren uitgevoerd', aldus Braat. 'Eén van de nadelen is dat de behandeling tegen kanker enige weken moet worden uitgesteld. Een nieuwe methode is om, voordat de behandeling tegen kanker start, via laparoscopie wat eierstokweefsel bij de vrouw weg te nemen en dat in te vriezen. Dit eierstokweefsel bevat vele onrijpe eicellen, waarvan de kwaliteit tijdens het invriezen niet of nauwelijks te lijden heeft. Het idee is om dat ingevroren eierstokweefsel te zijner tijd weer in de eierstok van de vrouw terug te transplanteren. Wereldwijd zijn tot nu toe vijf vrouwen die genezen zijn van kanker, na deze procedure weer moeder geworden. Dit heeft ons, in navolging van enkele andere centra in Nederland, doen besluiten vrouwen die een behandeling wegens kanker moeten ondergaan in bepaalde gevallen aan te bieden eierstokweefsel in te vriezen. Let wel, we weten nog niet of en, zo ja, op welke termijn het weefsel ook daadwerkelijk zal worden teruggeplaatst. In Nederland hebben we afgesproken dit alleen in onderzoeksverband te doen.'

Braat benadrukt in haar rede dat vrouwen bij wie kanker is geconstateerd, een gesprek met een gynaecoloog over het eventuele herstel van de vruchtbaarheid erg blijken te waarderen. 'Zelfs als het herstel van de vruchtbaarheid geen optie blijkt te zijn, vinden ze het heel fijn om te merken dat er artsen zijn, die met hen meedenken over de periode die na de kanker aanbreekt.'

MD